

Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem

wersja skrócona dla uczniów

Szkoły Podstawowej nr 382

im. Warszawskich Dzieci w Warszawie

I. Wstęp

Dbanie o bezpieczeństwo dzieci jest podstawowym zadaniem szkoły. Ten dokument ma na celu wdrożenie zasad postępowania dotyczących bezpieczeństwa dzieci w naszej szkole.

II. Podstawowe pojęcia

1. **Personelem** – jest każdy pracownik szkoły
2. **Dzieckiem/maloletnim** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. **Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie** to pracownik szkoły dbający o sprawujący nadzór nad zasadami korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu w szkole oraz zabezpieczeniem sieci przed szkodliwymi treściami.
4. **Osoba odpowiedzialna za Standardy ochrony małoletnich w szkole** to wicedyrektor sprawujący nadzór nad przestrzeganiem ich w szkole
5. **Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci w szkole** to pedagog specjalny, który odpowiada za przyjmowanie zgłoszeń o krzywdzeniu, prowadzenie dokumentacji w postaci kart interwencji oraz ich rejestru.
6. **Osoba odpowiedzialna za udzielenie wsparcia dziecku** to psycholog, pedagog lub wychowawca, który przygotowuje plan wsparcia dla dziecka po ujawnieniu krzywdzenia i dba o jego realizację.
7. **Krzywdzenie dziecka** to każde działanie osoby dorosłej bądź społeczności, które ma szkodliwy wpływ na zdrowie, rozwój fizyczny lub psychospołeczny dziecka. Krzywdzenie może przybrać formę: przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, wykorzystywania seksualnego, zaniedbania.
8. **Przemoc fizyczna** to celowe użycie siły fizycznej, którego efektem jest lub może być szkoda dla zdrowia, życia, rozwoju i godności dziecka np. bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami itp.
9. **Przemoc psychiczna** to szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, rówieśnikiem np. niedostępność emocjonalna, okazywanie wrogości, umniejszanie, wyśmiewanie, straszenie, nieuwzględnianie indywidualności dziecka i granic psychicznych.
10. **Wykorzystywanie seksualne** to zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody. Wykorzystywanie seksualne jest wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a inną osobą, od której jest ono zależne i może obejmować:
 - nakłanianie lub zmuszanie dziecka do udziału w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
 - wykorzystywanie dziecka do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych,
 - wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.
11. **Zaniedbanie** obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i schemat, w którym rodzic/opiekun lub inny członek rodziny niezapewnia odpowiednich warunków rozwoju i dobrego

samopoczucia dziecka. Może to dotyczyć takich obszarów jak min. zdrowie, edukacja, rozwój emocjonalny, odżywianie, schronienie.

12. **Przemoc rówieśnicza** to zachowania godzące w wolność osobistą lub przyczyniające się do fizycznej i psychicznej krzywdy, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji.

13. **Cyberprzemoc** to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu, komputera. Bywa określana także, jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

14. **Dane osobowe dziecka** to informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię, nazwisko, płeć, wizerunek, wiek.

III. Zasady weryfikacji personelu

Personel szkoły podlega weryfikacji i sprawdzeniu przez dyrektora, czy nie zagraża bezpieczeństwu dzieci, to znaczy uzyskał o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw lub oświadczenia o niekaralności.

IV. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a dziećmi i zachowania niedozwolone

Zasady ogólne:

1. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole.
2. Pracownicy wspierają wszystkich uczniów w pokonywaniu trudności, szczególnie uczniów o potrzebie kształcenia specjalnego z niepełnosprawności i specjalnych potrzeb edukacyjnych.
3. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
4. Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są zalecane w interakcjach między dorosłymi a dziećmi, a jakie są niedozwolone.

Zasady komunikacji z uczniami

Personel w komunikacji z uczniami:

- zachowuje spokój, cierpliwość, szacunek, okazuje zrozumienie dla trudności uczniów,
- reaguje wg zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa uczniów oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich,
- daje uczniom prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym,
- komunikuje się z uczniami w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość,
- nie zawstydza, nie upokarza, nie lekceważy i nie obraża uczniów,
- nie obrzuca uczniów wyzwiskami, nie wyśmiewa i nie ośmiesza ich, np. stosując ośmieszające ucznia przezwiska i zdrobnienia,
- unika wypowiedzi nakazujących, komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytykanckich,
- nie wytyka błędów uczniów w sposób, który ich rani,
- nie grozi uczniom, nie wyraża dezaprobaty wobec ich zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości ucznia,
- nie reaguje złośliwościami, sarkazmem na zachowanie uczniów lub ich postępy w nauce,
- nie dowcipkuje i nie żartuje z uczniów, w sposób, który obniża poczucie ich wartości,

- słucha uważnie uczniów, udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
- stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat JA,
- stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania uczniów, aby nie czuli się zranieni, zmuszeni do obrony, czy do kontrataku,
- nie podnosi głosu na uczniów w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa uczniów,
- w sytuacji wymagającej interwencji wobec uczniów nie podnosi głosu, nie krzyczy na niego, mówi wyraźnie, bez szeptu i krzyku, utrzymuje spokojny ton głosu, utrzymuje z uczniem kontakt wzrokowy, jest blisko, ale nie narusza przestrzeni osobistej uczniów.

Komunikacja z uczniami służąca rozwiązywaniu konfliktów i utrzymywaniu świadomej dyscypliny:

1. W rozwiązywaniu konfliktów personel stosuje następujące zasady konstruktywnej komunikacji:

- nie ocenia,
- nie uogólnia, nie interpretuje,
- nie daje „dobrych rad”, nie moralizuje,
- stosuje komunikaty „JA”,
- oddziela problem od osoby, wyraża brak akceptacji dla zachowania, a nie dla ucznia,
- skupia swoją uwagę na uczniu, koncentruje się na tym, co mówi,
- okazuje rozmówcy szacunek,
- upewnia się, czy dobrze rozumie swojego rozmówcę,
- wysłuchuje ucznia,
- mówi wprost – otwarcie wyraża swoje potrzeby, uczucia i propozycje,
- udziela konkretnych informacji zwrotnych.

2. W komunikacji z uczniem podczas rozwiązywaniu konfliktów wystrzega się:

- tzw. stoperów komunikacyjnych: osądzania, krytykowania, wyzywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia, odwracania uwagi,
- błędu nadmiernej generalizacji (zamiast mówić o konkretnych sytuacjach i konkretnych przyczynach irytacji, złości, przypisuje się pewne zdarzenia stałym cechom osoby),
- niewłaściwego zrozumienia intencji ucznia – partnera rozmowy,
- niespójności komunikatu werbalnego z niewerbalnym.

3. W procesie rozwiązywania konfliktu dba o komunikację dającą uczniowi poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla niego krzywdzące i rodzi u ucznia poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.

4. Umiejętnie, w sposób konstruktywny uczestniczy w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich rozwiązywania, np. negocjacje, mediacje, arbitraż, facylitację.

5. Szybko reaguje na problemy związane z dyscypliną uczniów:

- rozwiązuje pojawiające się problemy bezpośrednio po naruszeniu zasad przez uczniów,
- nie podnosi nadmiernie głosu i nie krzyczy, zwracając uwagę tym uczniom, którzy łamią ustalony porządek,
- wykazuje empatię wobec uczniów,
- ustala (przypomina) obowiązujące zasady – wyraźnie określa oczekiwane zachowania uczniów dotyczące różnych rodzajów aktywności uczniów, np. pracy w ławce, dyskusji w grupie.

6. Metody dyscyplinowania uczniów dobiera adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej uczniów (zakaz stosowania kar fizycznych).

7. Karanie uczniów stosuje rozważnie, w sposób uzasadniony i zrozumiały dla nich.
8. Upominając słownie, perswazyjnie, stara się opanować własne negatywne emocje, np. złość, zdenerwowanie.
9. Wyjaśnia uczniom, za co i dlaczego zostali ukarani. Przekazuje uczniowi komunikat jasny, rzeczowy, wolny od stygmatyzowania ucznia, nakierowany na ocenę zachowania uczniów, a nie ich osoby.
10. Karząc uczniów za niewłaściwe zachowania, personel równocześnie dostrzega i nagradza ich pozytywne zachowania.

Zachowania niedozwolone personelu wobec małoletnich

1. **Zakaz stosowania przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.**
2. **Zakaz nawiązywania jakichkolwiek relacji o charakterze seksualnym, czy romantycznym.**
3. Dyskryminacja uczniów ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
4. Wykorzystywanie wobec uczniów relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
5. Stosowanie przemocy fizycznej wobec uczniów, np.: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, szczypanie, klapsy, pociągnięcie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk, itp.
6. Stosowanie przemocy psychicznej wobec uczniów, np. takiej jak:
 - izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu uczniów w grupie,
 - stygmatyzowanie uczniów z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
 - wyszydzanie uczniów, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
 - nadmierne, wygórowane wymagania nauczycieli/personelu, zbyt surowe oceny,
 - zastraszanie uczniów, obrażanie ich, stosowanie kar niewspółmiernych do win,
 - agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych,
 - umieszczanie obraźliwych, ośmieszających uczniów rysunków, zdjęć i filmów,
 - rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających uczniów materiałów,
 - cyberstalking – śledzenie w sieci poczynań uczniów i upublicznianie ich.
7. Stosowanie naruszających godność ucznia wypowiedzi o podtekście seksualnym, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej w tym:
 - komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym,
 - dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
 - pisanie do uczniów wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
 - publikowanie prywatnych zdjęć ani innych informacji o uczniach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, np. facebooku, bez zgody zainteresowanych stron,
 - wdawanie w prywatne rozmowy uczniów w mediach społecznościowych, zamieszczanie komentarzy i udostępnianie zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście erotycznym, które mogłyby uczniom wyrządzić krzywdę.
8. Naruszanie nietykalności osobistej uczniów, zachowywanie się wobec uczniów w sposób niestosowny np.: obejmowanie, dotykanie, głaszczanie, poklepywanie w sposób poufaly, dwuznaczny w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych.
9. Zmuszanie ucznia do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.

10. Prowokowanie nieodpowiednich kontaktów z uczniami, np. łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
11. Informuje uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
12. Zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań i zachowania.
13. Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli dzieci te dążyłyby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomaga dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
14. Personel równoważy potrzebę nadzoru z prawem uczniów do prywatności, np. nie należy wchodzić pod prysznice i do szatni na zajęciach wychowania fizycznego bez pozwolenia i poinformowania o tym uczniów, nie należy otaczać uczniów osobistą opieką, której oni nie potrzebują.
15. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie ucznia zapewnia obecność innej osoby dorosłej lub na życzenie dziecka innego dziecka.
16. Stale nadzoruje uczniów, każdorazowo upewniając się, że warunki wyjazdów i wycieczek organizowanych przez szkołę, rozgrywek i meczów wyjazdowych są bezpieczne, co obejmuje m.in. brak dzielenia pokoju i łóżka z uczniami.
17. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec ucznia, unika innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z uczniem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania uczniowi w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i w korzystaniu z toalety.

Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy i poza nimi, za pomocą kanałów służbowych w celach edukacyjnych lub wychowawczych

1. Kontaktując się z uczniem personel traktuje go podmiotowo.
2. Kontakt z uczniem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
4. Personel nie zaprasza uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Personel nie nawiązuje kontaktów z uczniami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktuje się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny), a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych, (jeśli uczniowie i rodzice/opiekunowie uczniów są osobami bliskimi dla członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

V. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi, a w szczególności zachowania niedozwolone

1. Uczniowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie szkoły.

3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie powinni zachowywać się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia, czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów.
11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole:

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
 - wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - fizyczne zaczepki;
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - rzucanie w kogoś przedmiotami.

- b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska;
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
 - bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary;
 - groźby.
 - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - poniżanie,
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
 - wulgarne gesty,
 - śledzenie/szpiegowanie,
 - obraźliwe SMSy i MMSy,
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające),
 - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary,
 - straszenie,
 - gapienie się,
 - szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie, wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
 4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 5. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
 6. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
 7. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
 8. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
 9. Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
 10. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
 11. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
 12. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
 13. Wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
 14. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
 15. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
 16. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
 17. Znęcanie się (współdziałanie w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
 18. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów i innych osób w szkole.
 19. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów, osób bez ich zgody.
 20. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
 21. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

VI. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

Pracownicy Szkoły znają i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych. To znaczy obserwują, które dzieci są narażone na krzywdzenie bardziej od innych i czy prezentują jakieś objawy krzywdzenia.

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia są opisane szczegółowo w pełnej wersji Standardów.

W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, reagują zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w tym dokumencie.

VII. Zasady podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka oraz osoby odpowiedzialne.

1. Zasady ogólne .

Interwencja, to działanie w celu ochrony dziecka i zapewnienia mu bezpieczeństwa. Podstawowym celem interwencji jest zatrzymanie krzywdzenia i zapewnienie bezpieczeństwa dziecku.

Na potrzeby Standardów przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:

- a) popelniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem, zgwałcenie),
- b) doszło do innej formy krzywdzenia niebędącej przestępstwem (np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie),
- c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).

Na potrzeby Standardów wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia czy ujawnienia działania na szkodę dziecka przez:

- a) pracownika, innej osoby dorosłej,
- b) rodziców lub opiekunów prawnych,
- c) inne dziecko.

Każdy członek personelu, który zauważy lub podejrzewa u dziecka symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować, zadbać o jego bezpieczeństwo

2. Interwencja wewnętrzna

Prowadzona w ramach możliwości szkoły, gdy nie występuje bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa dziecka. Najważniejsze elementy tej interwencji to:

- Spotkanie z rodzicami/opiekunami w celu wyjaśnienia sprawy.
- Ustalenie zasad dalszego postępowania.
- Poinformowanie opiekunów o skutkach negatywnych działań lub zaniechań wobec dziecka.
- Spisanie z rodzicami/opiekunami kontraktu w celu udzielenia pomocy dziecku.

3. Interwencja zewnętrzna (prawna)

Interwencja ta może być prowadzona w trzech formach:

- Procedury Niebieskie Karty (NK) w przypadku podejrzenia przemocy domowej.
- Wniosku do sądu opiekuńczego w celu rozpoczęcia postępowania sprawdzającego, czy dobro dziecka nie jest zagrożone i ewentualną ingerencją we władzę rodzicielską.
- Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policję lub prokuraturę, które umożliwi rozpoczęcie postępowania karnego.

4. Interwencja w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.

W przypadku podejrzenia, że życie dziecka lub zdrowie jest bezpośrednio zagrożone **należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby dzwoniąc pod numer 112.** Wezwania służb

dokonuje członek personelu, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu. Więcej szczegółów w pełnej wersji Standardów.

VIII. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły lub inną osobę dorosłą

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez pracownika szkoły, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej Załącznik nr 5 i przekazania jej dyrektorowi szkoły. Dyrektor powołuje zespół interwencyjny, którego jest przewodniczącym. Interwencja prowadzona jest przez dyrektora szkoły, który podejmuje poniższe działania:

- a) Natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko z dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.
- b) Przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami. Dyrektor stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka; ustalenia są spisywane na karcie interwencji Załącznik nr 7
- c) Przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka, przedstawiając plan pomocy dziecku w szkole Załącznik nr 8 i współpracuje przy jego realizacji.
- d) Przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, przedstawia konsekwencje nieprzestrzegania standardów.
- e) Podejmuje w stosunku do nauczyciela lub pracownika działania dyscyplinujące wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu pracy.

2. W przypadku zgłoszenia krzywdzenia dziecka ze strony osoby dorosłej niebędącej pracownikiem szkoły, dyrektor szkoły, wyjaśniając sprawę, podejmuje poniższe działania.

- a) Przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności z jego rodzicami. Dyrektor stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji Załącznik nr 7.
- b) Opracowuje plan pomocy dziecku Załącznik nr 8.
- c) Przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przedstawiając plan pomocy dziecku w szkole.
- d) Współpracuje z rodzicami przy realizacji planu pomocy dziecku.

3. W przypadku, gdy pracownik lub inna osoba dorosła wobec dziecka popełni przestępstwo, dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia stanowi Załącznik nr 13 do niniejszego dokumentu.

4. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu ze strony pracownika lub innej osoby dorosłej należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policję, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 999. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

IX. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez rodziców lub opiekunów, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania jej dyrektorowi szkoły. Wzór notatki służbowej określa Załącznik nr 5 do niniejszego dokumentu.

2. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest dziecko, pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza się notatkę służbową i informuje o niej dyrektora szkoły.
3. Dyrektor lub osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci powołuje zespół interwencyjny Załącznik nr 11, który przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji Załącznik nr 7.
4. Zespół interwencyjny przeprowadza diagnozę sytuacji i potrzeb dziecka oraz sporządza plan pomocy dziecku Załącznik nr 8.
5. Zespół monitoruje sytuację dziecka, udziela wsparcia i organizuje pomoc stosownie do potrzeb dziecka.
6. Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, dyrektor przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka oraz o obowiązkach prawnych szkoły: wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” oraz w przypadku popełnienia przestępstwa zgłoszenia sprawy do prokuratury Załącznik nr 13, oraz w przypadku zagrożenia dobra dziecka zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego Załącznik nr 12. Dyrektor informuje takich rodziców o możliwościach podjęcia leczenia i udziale w programach dla osób stosujących przemoc. Ze spotkania przygotowuje się protokół Załącznik nr 6.
7. W przypadku podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego i/lub zagrożone jest jego życie, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policję, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 999. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, a następnie wypełnia kartę interwencji.
8. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

X. Interwencja w przypadku podejrzenia przemocy rówieśniczej

1. Gdy pracownik szkoły lub rodzic podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko ze szkoły, mają obowiązek poinformowania dyrektora, pracownik sporządza notatkę służbową.
2. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest dziecko, pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję. Z rozmowy sporządza się notatkę służbową i informuje dyrektora szkoły.
3. Dyrektor lub osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci powołuje zespół interwencyjny, który stara się ustalić przebieg zdarzenia, ustalenia są spisywane na karcie interwencji.
4. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn zabroniony, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie o podejrzeniu demoralizacji lub popełnienia czynu zabronionego przez nieletniego.
5. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

XI. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

Osoba wyznaczona przez dyrektora odpowiedzialna za udzielanie wsparcia dziecku ma za zadanie:

1. Opracować plan pomocy dziecku, który zawiera wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej służby (np. współpraca z rodzicami, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”, zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do

- odpowiedniej placówki, skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba),
- wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku (np. objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wyznaczenie osoby do monitorowania sytuacji i kontaktów z dzieckiem oraz rodzicami),
 - inne podjęte działania dotyczące wsparcia małoletniego.
2. W sytuacji, gdy dziecko wymaga wsparcia na zewnątrz należy przekazać rodzicom/opiekunom wskazówki o rodzajach wymaganego wsparcia i możliwościach poszukiwania pomocy.
 3. Współpracować z innymi specjalistami udzielającymi wsparcia.

XII. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Zasady ochrony wizerunku dzieci

1. Upublicznianie wizerunku dziecka do 16 lat, utrwalonego w formie np.: fotografia, nagranie audio-wideo lub innej, wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
2. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
3. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
4. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwić przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu ucznia) na terenie instytucji bez pisemnej zgody opiekuna ucznia.
5. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
6. W przypadku utrwalania wizerunku uczniów na zajęciach „otwartych”, „pokazowych” wymagana jest zgoda opiekunów.
7. Nauczyciel może wykorzystać w celach szkoleniowych lub edukacyjnych utrwalony materiał z udziałem małoletnich tylko z zachowaniem ich anonimowości oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia, za zgodą dyrektora szkoły. Więcej informacji zawiera pełna wersja Standardów.

Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

1. W szkole wdrożono Standardy ochrony danych osobowych osób fizycznych (pracowników, uczniów, rodziców/opiekunów). Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych uczniów/ rodziców posiadają upoważnienie do ich przetwarzania na podstawie art. 6 i 9 RODO.
2. Dane osobowe uczniów zarejestrowane w formie pisemnej (dzienniki, arkusze ocen, zaświadczenia, zwolnienia oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca dane osobowe małoletnich jest chroniona w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń (sekretariat, pokój nauczycielski, gabinety psychologa, pedagoga). Więcej informacji w pełnej wersji Standardów.

XIII. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Szkoła zapewniając dzieciom dostęp do Internetu podejmuje działania, które blokują dostęp do treści nielegalnych, szkodliwych i nieodpowiednich dla dzieci, aby korzystanie z Internetu było bezpieczne.
2. Warunkiem dopuszczenia dzieci do korzystania w szkole z urządzeń z dostępem do Internetu jest zapoznanie ich z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu. Osoba odpowiedzialna za

bezpieczeństwo dzieci w Internecie dokłada starań, aby proces zapoznania odpowiadał potrzebom dzieci.

3. Na komputerach uczniowskich zainstalowany jest program do filtrowania niebezpiecznych treści i ochrony dzieci w Internecie. Pełna wersja Standardów zawiera wszystkie obowiązujące zasady.

4. Dodatkowo zasady korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych na terenie szkoły reguluje Statut szkoły oraz Regulamin ucznia.

XIV. Interwencja w sytuacji ujawnienia treści nielegalnych, szkodliwych lub nieodpowiednich do wieku związanych z korzystaniem z Internetu

W przypadku zgłoszenia dotyczącego ujawnienia treści nielegalnych, szkodliwych lub nieodpowiednich do wieku, związanych z korzystaniem z Internetu należy:

- a) ustalić okoliczności zdarzenia,
- b) zabezpieczyć dowody,
- c) powiadomić rodziców/opiekunów dziecka pokrzywdzonego i dziecka/dorosłego udostępniającego treści,
- d) przygotować plan wsparcia dla dziecka pokrzywdzonego, objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
- e) zdarzenie zarejestrować na karcie interwencji przeanalizować oraz odpowiednio udokumentować np., jeżeli jest to możliwe zabezpieczając treść ujawnionych materiałów,
- f) powiadomić policję/sąd rodzinny w przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.

XV. Zasady monitorowania Standardów ochrony małoletnich

Osoba odpowiedzialna za Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w szkole ma obowiązek co najmniej raz na dwa lata dokonywać oceny Standardów w celu zapewnienia jej dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.

Wnioski z przeprowadzonej oceny są dokumentowane i przedstawione dyrektorowi, a dokument Standardy w przypadku potrzeby modyfikowany. Więcej informacji znajduje się w wersji pełnej Standardy.

XVI. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za Standardy ochrony małoletnich w szkole

Ocena Standardów w celu dostosowania ich do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami, reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, przyjmowanie zgłoszeń o poprawkach do Standardów oraz przygotowanie pracowników do ich stosowania.

Pozostały zakres obowiązków znajduje się w wersji pełnej Standardów.

XVII. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

Ujawnione lub zgłoszone incydenty i zdarzenia zagrażające dobru małoletniego są dokumentowane i przechowywane zgodnie z zasadami RODO przez osobę odpowiedzialną za ochronę dzieci/koordynatora. Więcej informacji znajduje się w wersji pełnej Standardy.

XVIII. Zasady i sposób udostępniania rodzicom, opiekunom i uczniom standardów do zapoznania się z nimi stosowania

Pracownicy i rodzice zostają poinformowani i zapoznani o Standardach obowiązujących w szkole. Dzieci zostają poinformowani o wejściu w życie standardów przez dziennik elektroniczny oraz poprzez umieszczenie standardów na tablicy ogłoszeń dla uczniów. Dla dzieci zostaje również ogłoszona skrócona wersja standardów i zamieszczona na stronie internetowej szkoły

XIX. Postanowienia końcowe

1. Osobą odpowiedzialną za Standardy ochrony małoletnich jest pani Justyna Czarnecka wicedyrektor sprawujący nadzór nad wdrażaniem, realizacją, przestrzeganiem i monitorowaniem standardów ochrony małoletnich w szkole.
2. Osobą odpowiedzialną za ochronę dzieci w szkole jest pani Małgorzata Jaworska pedagog specjalny, który odpowiada za przyjmowanie zgłoszeń i procedowanie ich zgodnie z przyjętymi w szkole zasadami oraz prowadzenie, przechowywanie dokumentacji w postaci kart interwencji oraz ich rejestru, przewodnicząca zespołów interwencyjnych.
3. Osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienie sądu opiekuńczego, za wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” w porozumieniu z Dyrektorem są pedagodzy szkolni pani Marcelina Nowicka, pani Elżbieta Zajac oraz pani Maria Łączyńska.
4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie wsparcia to psychologzy i pedagodzy specjalni i szkolni zatrudnieni w szkole.
5. Niniejszy dokument wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.
6. Wszelkie zmiany dokumentu wymagają formy pisemnej.

Telefony, pod którymi uczeń może uzyskać pomoc.

- Sekretariat szkoły 48 (22) 668 47 97
- Komitet Ochrony Praw Dziecka - 22 626 94 19
- Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100
- Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – 116 111
- Ośrodek Pomocy Społecznej – 22 277 34 40

Krzywdzenie dziecka można zgłosić każdemu pracownikowi szkoły, osobie zaufanej lub Rzecznikowi Praw Ucznia - Jolancie Imrichowej.

Lista specjalistów Szkoły Podstawowej nr 382 im. Warszawskich Dzieci w Warszawie, u których można uzyskać pomoc:

Specjalista	Imię i nazwisko
Pedagog specjalny	Małgorzata Jaworska
	Katarzyna Kozaczek-Łupińska
Pedagog	Elżbieta Zajac
	Marcelina Nowicka
	Maria Łączyńska